

"Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияны бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 29 сәуірдегі N 406 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

"Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияны бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жобасы Қазақстан Республикасының Парламенті Мәжілісінің қарауына енгізілсін.

Қазақстан Республикасының

Премьер-Министрі

Жоба

Қазақстан Республикасының Заңы Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияны бекіту туралы

2003 жылғы 4 қарашада Тегеран қаласында жасалған Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенция бекітілсін.

Қазақстан Республикасының

Президенті

2-қосымша

КАСПИЙ ТЕҢІЗІ ТЕҢІЗ ОРТАСЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ҮЛГІЛІК КОНВЕНЦИЯ

Бұдан әрі Уағдаласушы Тараптар деп аталатын, Каспий маңы мемлекеттері,

*Әзербайжан Республикасы,
Иран Ислам Республикасы,
Қазақстан Республикасы,
Ресей Федерациясы,*

Түркіменстан:

Шығарындыларды, төгінділер мен теңізде және жер үстінде орналасқан көздерден қауіпті, зиянды және басқа да ластаушы заттар мен қалдықтардың орналастырылуын қоса алғанда, антропогенді қызметтердің нәтижелері болып табылатын түрлі көздерден оның ластануы салдарынан Каспий теңізі теңіз ортасы жай-күйінің нашарлауын атай **о т ы р ы п ;**

Каспий теңізінің биологиялық ресурстарын қазіргі және болашақ ұрпақ үшін

сақтауға деген шынайы орындаушылық шешімі;

Құрлықтағы қызметтің Каспий теңізі теңіз ортасына залал келтірмеуін қамтамасыз ету қажеттілігін мойындай отырып;

Каспий теңізі теңіз ортасы және теңіз деңгейінің ауытқу проблемасына байланысты оның бірегей гидрографикалық және экологиялық сипаттамалары үшін қауіптің төнуін мойындай отырып;

Каспий теңізі теңіз ортасын қорғаудың маңыздылығын растай отырып;

Каспий теңізі теңіз ортасын қорғау және сақтау мақсатында Уағдаласушы Тараптардың өзара және тиісті халықаралық ұйымдармен ынтымақтасуының маңыздылығын мойындай отырып;

Мыналар туралы УАҒДАЛАСТЫ:

I. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Терминдердің пайдаланылуы

Осы Конвенцияның мақсаттары үшін мына төмендегілер білдіреді:

"Іс-қимыл жоспары" - Каспий теңізі теңіз ортасын қорғаудың және тұрақты дамытудың іс-қимыл жоспары;

"Төгінді" - теңіз ортасына кемелерден, ұшу аппараттарынан, платформалардан немесе Каспий теңізіндегі басқа да салынған құрастырмалардан қалдықтарды немесе басқа да материалдарды әдейі арылту не кемелерді, ұшу аппараттарын, платформаларды және Каспий теңізіндегі басқа да жасанды салынған құрастырмаларды әдейі көму;

"Қауіпті заттар" - улы, канцерогенді, мутагенді, тератогенді немесе биоаккумулятивті заттар, егер олар айрықша тұрақты болса;

"Ұлттық орган" - осы Конвенцияны және оған жасалған хаттамаларды орындау бойынша осы Уағдаласушы Тараптың іс-әрекеттерін үйлестіруге жауапты әр Уағдаласушы Тараптың тағайындаған органы;

"Ластану" - қоршаған ортаға биологиялық ресурстар мен теңіз организмдеріне зиянды, адам денсаулығына қауіп төндіретін және Каспий теңізіндегі түрлерді заңды пайдалану үшін кедергі жасайтын қатерлі зардаптарға әкелетін немесе әкелуі мүмкін заттарды немесе энергияларды адамның тікелей немесе жанама түрде әкелуі;

"Жерүсті көздерінен ластану" - құрлықта орналасқан барлық нүктелі және назарға алынған көздердің, теңізге әкелінетін барлық түрлерінен теңіздің ластануы не құрлықтан ластайтын заттарды тоннель, тұрба құбыры арқылы немесе өзге де жолмен кез-келген арылту нәтижесіндегі ластану;

"Төтенше экологиялық жағдай" - Каспий теңізі теңіз ортасына залал немесе анық қауіп төндіретін немесе басқа да зиян келтіретін және табиғи апаттың немесе антропогендік қызметтің нәтижесінде туындаған авариялардың нәтижесі болып табылатын жағдай;

"Өндірістік авария" - өндірістік объектідегі, мысалы, өндіру, пайдалану, сақтау,

жылжыту немесе арылту барысына не мұндай заттарды тасымалдау кезіндегі қауіпті және зиянды заттармен байланысты кез-келген қызметтің барысындағы бақылаудан тыс өзгерістердің нәтижесінде туындаған оқиға;

"Кеме" - теңіз ортасында пайдаланылатын кез-келген үлгідегі кеме, оның ішінде сүңгуір қанатты кеме, ауа жастықтарындағы кеме, су асты кемесі, тіркемелі және өздігінен жүзетін құралдар, сондай-ақ платформалар және теңіздегі басқа да жасанды салынған құрастырмалар;

"Инвазивті түрлер-жаратылыстар" - пайда болуы мен таратылуы экожүйеге немесе Каспий теңізінің биологиялық ресурстарына экономикалық немесе экологиялық залал келтіруі мүмкін түрлер-жаратылыстар.

2-бап. Мақсаты

Осы Конвенцияның мақсаты Каспий теңіз ортасын ластанудан қорғау, оның биологиялық ресурстарын қорғау, сақтау, молықтыру, тұрақты және ұтымды пайдалану.

3-бап. Қолданылу саласы

Осы Конвенция Каспий теңізі теңіз ортасына оның деңгейінің ауытқуы мен жер үсті көздерінен ластануы ескеріле отырып қолданылады.

II. ЖАЛПЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

4-бап. Жалпы міндеттемелер

У а ғ д а л а с у ш ы Т а р а п т а р :

(a) Каспий теңізінің ластануын алдын алу, төмендету және бақылау үшін барлық қажетті шараларды дербес және/немесе бірлесіп қабылдайды;

(b) Каспий теңізі теңіз ортасын қорғау, сақтау және молықтыру үшін барлық қажетті шараларды дербес және/немесе бірлесіп қабылдайды;

(c) Каспий теңізі ресурстарын оның теңіз ортасына залал келтірмейтіндей етіп п а й д а л а н а д ы ;

(d) осы Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу үшін бір-бірімен және халықаралық құзыретті органдармен ынтымақтасады.

5-бап. Қағидаттары

Уағдаласушы Тараптар осы Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу және оның ережелерін орындау үшін өздерінің іс-әрекеттерінде, оның ішінде:

(a) Каспий теңізі ортасы үшін маңызды қауіп төнген немесе тежеусіз залал орын алған жағдайда, осыған сәйкес сақтық шараларын қабылдау қағидаттары, осындай залалдың алдын алу бойынша экономикалық тиімді шараларды кейінге қалдыру үшін толық ғылыми сенімділіктің болмауына сілтеме жасау себептер ретінде п а й д а л а н ы л м а й д ы ;

(b) Каспий теңізі теңіз ортасы ластануының алдын алу, бақылау және төмендету шараларын жүзеге асыру бойынша шығыстарды лаптаушының көтеруіне сәйкес " л а с т а у ш ы т ө л е й д і " қ а ғ и д а т ы н ;

(с) Уағдаласушы Тараптар барынша толық көлемде бір-біріне тиісті ақпаратты беретін Каспий теңізі теңіз ортасының ластануы туралы ақпараттық қол жетімділік қағидатын басшылыққа алады.

6-бап. Ынтымақтасу міндеттері

Уағдаласушы Тараптар осы Конвенцияны орындау үшін қосымша шараларды, ресімдеуді және стандарттауды ұйғаратын хаттамаларды әзірлеу негізінде екі жақты және көп жақты ынтымақтасады.

Ш. ЛАСТАНУДЫҢ АЛДЫН АЛУ, ТӨМЕНДЕТУ ЖӘНЕ БАҚЫЛАУ

7-бап. Жерүсті көздерінен ластану

1. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізін жерүсті көздерінен ластанудың алдын алу, төмендету және бақылау үшін шараларды қолданады.

2. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізін жерүсті көздерінен ластанудың алдын алу, төмендету және бақылау бойынша қосымша шараларды ұйғаратын осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуде ынтымақтасады. Мұндай хаттама басқалармен қатар мынадай:

(а) аз қалдықты және қалдықсыз технологияларды қолдану арқылы ластаушы заттарды шығаратын көздердің алдын алу, бақылау және төмендету;

(b) Уағдаласушы Тараптардың құзыретті ұлттық органдарының ағынды су төгінділерін лицензиялау арқылы жерүсті нүктелі көздерден ластануының алдын алу, төмендету және оларды бақылау;

(с) пайдалану негізінде ағынды су төгінділерін лицензиялау кезінде экологиялық негізделген технологияларды енгізу;

(d) оларға әсер еткен Каспий теңізінің су қабылдағыштарының немесе экожүйесінің жай-күйі осыны талап еткен жағдайларда осы Конвенцияға қосымша хаттамалармен осы баптың (b) және (с) тармақшаларында көзделгеннен барынша қатаң талаптар белгіленуі мүмкін;

(е) қалалық ағынды су үшін және қажет жерлерде тазалаудың түрлі кезең-кезеңімен, тазартудың әр түрін қолдану;

(f) коммуналдық және өндірістік көздерден органикалық заттардың ағынын қысқарту үшін қолда бар ең озық технологияларды пайдалану;

(g) назарға алынған көздердің органикалығын, оның ішінде ауыл шаруашылығында барларын қоса алғанда қауіпті заттардың ағынын қысқарту үшін қолда бар ең озық тәсілдерді пайдалану;

(h) Каспий теңізінің теңіз ортасына кері әсер етуді тоқтатпаған ластанудың жағалаудағы көздерін консервациялау және толық жою бойынша шараларды қамтуы мүмкін.

3. Егер, екі немесе одан көп Уағдаласушы Тараптардың немесе олардың арасында шекара жасайтын аумақ арқылы ағатын ағын судан түсетін ластаушылар Каспий теңізін ластауы мүмкін болса, Уағдаласушы Тараптар ықтимал ластану проблемаларын анықтау және шешу үшін жауапты бірлескен органдарды қоса алғанда, мұндай

ластанудың алдын алу, төмендету және бақылау бойынша барлық қажетті шараларды қабылдауға ынтымақтасады.

8-бап. Теңіз табанындағы қызметке байланысты болған ластану

Уағдаласушы Тараптар теңіз табанындағы қызметтің нәтижесінде Каспий теңізі ластануының алдын алу, төмендету және бақылау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды. Осы мақсатта осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуге ынтымақтастықты қолдайды.

9-бап. Кемелерден ластану

Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізі ластануының алдын алу, төмендету және бақылау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды және осы мақсатта қажетті халықаралық стандарттарды ескере отырып келісілген шараларды, ресімдерді және стандарттарды ұйғаратын осы Конвенцияға хаттаманы әзірлеуде ынтымақтасады.

10-бап. Төгіндіден болған ластану

1. Уағдаласушы Тараптар олардың туы астындағы кемелерден және олардың аумақтарында тіркелген әуе кемелерінен болған төгіндіден Каспий теңізінің ластануын алдын алудың, төмендетудің және бақылаудың барлық қажетті шараларын қабылдайды .

2. Уағдаласушы Тараптар осы нәтижеге қол жеткізу үшін келісілген шараларды, ресімдерді және стандарттарды ұйғаратын осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуге ынтымақтасады .

3. Осы баптың 1 және 2-тармақтарының ережелері кемеге және әуе кемесіне теңізде күйреу немесе толық жойылу қаупі төнсе немесе кез-келген жағдайда адамдардың өміріне немесе теңіз организмдеріне қауіп төнсе, егер төгінді мұндай қауіп төнуді алдын алудың бірден-бір тәсілі болса және егер төгіндіден болған залал басқа жағдайға қарағанда аз болады деп ұйғаруға барлық негіз болса қолданылмайды. Мұндай төгінді адамдардың өмірі мен теңіз организмдеріне қауіп төнудің немесе аумақтық, құқықтық құралдарды қоса алғанда халықаралық құралдарды қолдануға сәйкес теңізді заңды пайдалануға кедергі жасаудың мүмкіндігін барынша азайтуға әкелу үшін, осылайша жүзеге асырылады. Жасалған төгінді туралы Уағдаласушы Тараптарға мәлім етіледі.

11-бап. Қызметтің өзге де түрлерінен ластану

1. Уағдаласушы Тараптар жерді мелиорациялауды және осыған байланысты жағалаудағы топырақты қазу және дамба салу бойынша жұмыстарды қоса алғанда 7-10-баптарда айтылмаған қызметтің өзге де түрлерінен болған Каспий теңізінің ластануын алдын алу, төмендету және бақылау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды.

2. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізі экожүйесіне теңіз деңгейінің ауытқу зардаптарын жеңілдетуге бағытталған антропогендік қызметті төмендету үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды.

12-бап. Инвазивті түрлердің-жаратылыстардың құйылуын алдын-алу, бақылау және күресу

Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізіне инвазивті түрлердің-жаратылыстардың құйылуының алдын-алу, бақылау және олармен күресу бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды.

13-бап. Төтенше экологиялық жағдайлар

1. Уағдаласушы Тараптар адамдар мен теңіз ортасын табиғи апаттардың немесе антропогенді қызметтің нәтижесінде туындайтын авариялардың зардаптарынан қорғау мақсатында барлық тиісті шараларды қабылдайды және ынтымақтасады. Бұл үшін қалпына келтіру бойынша шараларды қоса алғанда алдын-алу, даярлықты қамтамасыз ету және әрекет ету шаралары қолданылады.

2. Превентивті шараларды және даярлықты қамтамасыз ету шараларын қабылдау мақсатында түпкі Уағдаласушы Тарап төтенше экологиялық жағдайларды болдыруы мүмкін және басқа Уағдаласушы Тарапты кез-келген мұндай ықтимал немесе әкелетін қызметті хабарлауды қамтамасыз ете алатын өзінің құқығы шегінде қызметтің қауіпті түрлерін анықтайды. Уағдаласушы Тараптар қызметтің қауіпті түрлерінің теңіз ортасына әсер етуін бағалауды жүргізуге және қатерді төмендету бойынша шараларды іске асыруға келіседі.

3. Уағдаласушы Тараптар өндірістік авариялар және төтенше экологиялық жағдайлар туралы алдын-ала хабарлау жүйесін құруға ынтымақтасады. Төтенше экологиялық жағдай немесе ол тежеусіз қауіп төндірген кезде аумағында осындай жағдай орын алған Уағдаласушы Тарап тиісті деңгейде және ықтимал әсер етуге ұшырауы мүмкін Уағдаласушы Тараптарды кешеуілдетпей хабарламамен қамтамасыз етеді.

4. Уағдаласушы Тараптар төтенше экологиялық жағдайлар кезінде жауапты шаралар үшін іске қосатын жеткілікті жабдықтар мен білікті персоналдың болуын қамтамасыз ету жөніндегі шараларды қоса алғанда, төтенше экологиялық жағдайларға адекваттық даярлықты құру және қолдау бойынша барлық тиісті шараларды қабылдайды.

IV. ТЕҢІЗ ОРТАСЫН ҚОРҒАУ, САҚТАУ ЖӘНЕ МОЛЫҚТЫРУ

14-бап. Биологиялық ресурстарды қорғау, сақтау, қалпына келтіру және ұтымды пайдалану

1. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізінің биологиялық ресурстарын қорғауға, сақтауға, қалпына келтіруге, сондай-ақ ұтымды пайдалануға ерекше көңіл бөледі және мыналар:

(а) адамдардың тамаққа сұраныстарын қанағаттандыру мен әлеуметтік және экономикалық мақсаттар кезінде экологиялық тепе-теңдікті сақтау және қалпына келтіру мақсатында биологиялық ресурстардың әлеуетін дамыту мен арттыру;

(b) тиісті экологиялық және экономикалық факторлармен және түрлердің

арасындағы арасалмақты назарға ала отырып анықталатын өндірудің ең тұрақты көлемін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін деңгейлерде теңіздегі түрлердің популяцияларын қолдау немесе қалпына келтіру;

(с) шамадан тыс пайдаланудан биологиялық түрлердің құрып кету қаупіне ұшыратпауды қамтамасыз ету;

(d) балықтардың өнеркәсіптік түрлерін аулау және өнеркәсіптік емес түрлерін аулау кезінде ең аз шығынға әкелетін тандалған әдістер мен тәсілдерді дамытуға және қолдануға жәрдемдесу;

(е) эндемидті, сирек және құрып кету қаупі төнген биологиялық түрлерді қорғау, сақтау және қалпына келтіру;

(f) сирек және құрып кету қаупі төнген түрлердің, сондай-ақ әлсіз экожүйелердің биологиялық әралуандылығы мен мекендеу ортасын сақтау үшін қолда бар озық ғылыми деректердің негізінде барлық қажетті шараларды қабылдайды.

2. Уағдаласушы Тараптар тірі биологиялық ресурстарды қорғау, сақтау және қалпына келтіру жөніндегі қажетті шараларды жүргізу үшін осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуде ынтымақтасады.

15-бап. Теңіз жақындығының әсерінде болатын құрлықтарды басқару

Уағдаласушы Тараптар теңіз жақындығының әсерінде болатын құрлықтарды жоспарлау мен басқару бойынша ұлттық стратегиялар мен жоспарларды әзірлеу және орындау жөніндегі қажетті шараларды қабылдауға ұмтылады.

16-бап. Каспий теңізі деңгейінің ауытқуы

Уағдаласушы Тараптар қажетті ғылыми-зерттеулерді жүргізуді және Каспий теңізі экожүйесіне теңіз деңгейінің ауытқу зардаптарын жеңілдету бойынша мүмкін болғанынша келісілген шаралар мен ресімдерді қабылдауды ұйғаратын осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуге ынтымақтасады.

V. РЕСІМДЕР

17-бап. Каспий теңізі теңіз ортасына әсер етуді бағалау

1. Әр Уағдаласушы Тарап Каспий теңізі теңіз ортасына маңызды теріс әсер етуі мүмкін, кез-келген жоспарланған қызметтің қоршаған ортаға әсер етуін бағалаудың ресімдерін қабылдау және қолдану үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды.

2. Әр Уағдаласушы Тарап осы баптың 1-тармағына сәйкес жүзеге асырылатын қоршаған ортаға әсер етуін бағалаудың нәтижелерін басқа Уағдаласушы Тараптар арасында тарату бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды.

3. Уағдаласушы Тараптар трансшекара контексінде Каспий теңізі теңіз ортасына әсер етуді бағалау ресімдерін белгілейтін осы Конвенцияның хаттамасын әзірлеуде ынтымақтасады.

18-бап. Уағдаласушы Тараптар арасындағы ынтымақтастық

1. Уағдаласушы Тараптар осы Конвенцияға сәйкес ережелерді, стандарттарды, ұсынылған әдістер мен ресімдерді қалыптастыруда, әзірлеуде және үйлестіруде және ластанудың алдын алу, қысқарту және бақылау, сондай-ақ Каспий теңізі теңіз ортасын қорғауға, сақтауға және қалпына келтіруге бағытталған әлемдік практикада кең тараған талаптарды ескере отырып ынтымақтастықты жүзеге асырады.

2. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізі теңіз ортасы ластануының алдын алу, қысқарту және бақылау, сондай-ақ қорғау, сақтау және қалпына келтіру үшін Каспий теңізі теңіз ортасын қорғау жөніндегі Іс-әрекеттер Жоспарын әзірлеуде ынтымақтастықты жүзеге асырады.

3. Осы баптың 1 және 2-параграфтарда баяндалған өзінің міндеттемелерін орындау үшін Уағдаласушы Тараптар, атап айтқанда, мыналарды:

(a) Каспий теңізін ластайтын немесе ластауға ықпал ететін көздерді анықтау мақсатында деректерді жинауды, жинақтауды және бағалауды және басқа Уағдаласушы Тараптармен тиісті ақпараттарды алмасуды;

(b) судың сапасы мен санының мониторингі бойынша бағдарламаларды әзірлеуді;

(c) төтенше экологиялық жағдайлар кезінде әрекет ету жоспарларын әзірлеуді;

(d) қалдық төгінділерінің, шығарындыларының және орналастырудың нормаларын әзірлеуді, сондай-ақ бақылау бағдарламаларының тиімділігін бағалауды;

(e) судың сапасының нормалары мен талаптарын және қолда бар судың сапасын жақсартуды қолдау және қажет ететін жерлерде жақсарту үшін қажетті шаралардың ұ с ы н ы с ы н ә з і р л е у д і ;

(f) ауыл шаруашылық, қалалық және өзге де көздерді қоса алғанда муниципалдық және өндірістік нүктелі және нүктелі емес көздерден ластанудың салмағын азайту үшін іс-әрекеттердің үйлестірілген бағдарламаларын әзірлеуді дербес немесе бірлесіп жүргізеді.

19-бап. Мониторинг

1. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізі теңіз ортасы жай-күйі мониторингінің тиісті дербес және/немесе бірлескен бағдарламаларды құру және жүзеге асыру үшін к ү ш ж ұ м с а й д ы .

2. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізінде мониторингі жүзеге асырылатын ластаушы заттардың тізбесімен және өлшемдерімен, шығарындылар және сығындылар ү ш і н к е л і с е д і .

3. Уағдаласушы Тараптар Каспий теңізі теңіз ортасы жай-күйін бағалауды және Каспий теңізі теңіз ортасының ластануын алдын алу, бақылау және төмендету үшін қабылданатын шараларының тиімділігін дербес және/немесе бірлесіп тұрақты жүзеге а с ы р а д ы .

4. Уағдаласушы Тараптар мониторинг бағдарламаларын, өлшеу жүйелерін, талдау әдістерін, деректерді өңдеуге және сапа деректерін бағалау әдістерін әзірлеу мен қолдану ережелерін үйлестіруге күш жұмсайды.

5. Уағдаласушы Тараптар шешім қабылдауға негіз және мамандар, әкімшілер және халық үшін ақпарат пен білімнің жалпы көзі болып табылатын орталықтандырылған деректер базасын әзірлейді.

20-бап. Ғылыми зерттеулер және жұмыстарды әзірлеу

Уағдаласушы Тараптар ғылыми зерттеулер жүргізу және Каспий теңізі ластануын алдын алудың, төмендетудің және бақылаудың тиімді әдістерін әзірлеу саласында ынтымақтастықты жүзеге асырады және осы мақсатта Уағдаласушы Тараптар, атап айтқанда,

мыналарға :

(a) улы зиянды заттарды бағалаудың әдістерін әзірлеуге және олардың Каспий теңізінің экожүйесіне әсер ету процесін зерделеуге;

(b) экологиялық негізделген немесе қауіпсіз технологияларды әзірлеуге және қолдануға ;

(c) ластануға ықпал ететін заттарды айналымнан шығаруға және/немесе ауыстыруға ;

(d) қауіпті заттардан арылтудың экологиялық негізделген немесе қауіпсіз әдістерін әзірлеуге ;

(e) дренаж жұмыстары мен ағындыларды реттеу жөніндегі жұмыстарды жүргізудің экологиялық негізделген немесе қауіпсіз әдістерін әзірлеуге;

(f) келтірілген ластанудың залалын бағалауға;

(g) теңіз деңгейінің ауытқуы мен мұндай ауытқудың теңіз және жағалау маңының экожүйесіне ықпалын қоса алғанда, Каспий теңізі экожүйесінің гидрологиялық режимі мен серпіні туралы білімді жетілдіруге;

(h) Каспий теңізіндегі радиациялық және радиоактивті деңгейді зерделеуге бағытталған арнайы ғылыми бағдарламалардың қажетіне қарай әзірлеу немесе интенсификациялау бойынша күш жұмсайды.

21-бап. Ақпарат алмасу және ақпаратқа қол жетімділік

1. Уағдаласушы Тараптар осы Конвенцияның ережелеріне сәйкес тікелей немесе Хатшылық арқылы тұрақты негізде пікір алмасады.

2. Уағдаласушы Тараптар өздерінің заңдарына сәйкес және жұртшылықтың қоршаған орта жөніндегі ақпаратқа қол жетімділігі туралы қолданылып жүрген халықаралық келісімдердің ережелеріне сәйкес ластанудың алдын алу, төмендету және бақылау бойынша көзделген немесе жоспарланған шаралармен Каспий теңізі теңіз ортасының жай-күйі туралы ақпаратқа қол жетімділікті қамтамасыз етуге ұмтылады.

VI. ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМДАР

22-бап. Уағдаласушы Тараптардың Конференциясы

1. Осымен Уағдаласушы Тараптардың Конференциясы бекітіледі.

2. Уағдаласушы Тараптардың Конференциясы әр Уағдаласушы Тараптың бір дауысқа ие бір өкілінен тұрады. Әр өкілдің бір немесе одан көп кеңесшісі болуы мүмкін .

3. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының бірінші сессиясы осы Конвенция күшіне енген күнінен кейін он екі айдан кешіктірілмей шақырылады. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының сессиясынан кейін тұрақты негізде Уағдаласушы Тараптар Конференциясының бірінші сессиясында белгіленген кезеңділікпен өткізіледі .

4. Кезектен тыс Уағдаласушы Тараптар Конференциясының сессиясы қажет болған кезде Уағдаласушы Тараптардың кемі екеуі осы талапты қолдаған жағдайда Уағдаласушы Тараптар Конференциясының шешімі бойынша немесе Уағдаласушы Тараптардың жазбаша талаптары бойынша өткізіледі.

5. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының сессиясы ағылшын әліпбиінің тәртібімен кезек бойынша Уағдаласушы Тарап аумағында немесе Хатшылық орналасқан жерде өткізіледі .

6. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының Төрағасы лауазымын ағылшын әліпбиінің тәртібімен Уағдаласушы Тараптың әрқайсысы кезек бойынша атқарады. Егер, Төраға лауазымы босаса Конференцияда төрағалық етуші Уағдаласушы Тарап осындай Уағдаласушы Тараптың өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін осы лауазымда қалатын мұрагерін тағайындайды .

7. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының жұмыс тілі ағылшын және барлық Уағдаласушы Тараптардың мемлекеттік тілдері болып табылады. Осы Хатшылық БҰҰ-ның ресми тілдерінде Конвенцияның жұмыс органдарын қамтамасыз етеді.

8. Уағдаласушы Тараптар Конференциясының барлық шешімдері бірауыздан қабылданады .

9. Уағдаласушы Тараптар Конференциясы өздерінің бірінші сессиясында, мыналар:

- (a) Конвенцияның қажет болатын осындай басқа органдарын құру;
- (b) оның орналасқан жері мен персоналдарын қабылдауды қоса алғанда, осы Конвенция Хатшылығының ұйымдастыру мәселелері;
- (c) Хатшылықтың және оның көмекші органдарының ресімдеу ережелері мен қаржылық ережелері бойынша шешімдер қабылдайды.

10. Тараптар Конференциясының функциялары, мыналар:

(a) осы Конвенция мен оның хаттамаларының Іс-әрекет жоспарларын орындауды қадағалау ;

(b) осы Конвенция мен оның хаттамаларын қадағалау;

(c) осы Конвенция мен оның хаттамаларына қосымша хаттамаларды немесе түзетулерді қарау мен қабылдау және қажет болған жағдайда осы Конвенция мен оның хаттамаларына қосымшаларды және осындай қосымшаларға түзетулер енгізу;

(d) Уағдаласушы Тараптар ұсынған есептерді алу мен қарау, сондай-ақ теңіз ортасын, атап айтқанда Уағдаласушы Тараптар және кез-келген құзырлы халықаралық ұйымдар есептер базасында ластанудың жай-күйі мен оның әсер етуін шолу және бағалау ;

(е) осы Конвенцияға байланысты мәселелер бойынша Хатшылық даярлаған е с е п т е р д і қ а р а у ;

(f) осы Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу үшін қажет болған жағдайларда тиісті халықаралық ұйымдар мен ғылыми институттардың техникалық және қаржылық көмек көрсетуі үшін өтініш білдіру;

(g) осы Конвенцияны және оның хаттамасын орындау үшін қажет болуы мүмкін көмекші органдарды құру;

(h) Уағдаласушы Тараптардың тең өкілдіктерін ескере отырып, қажетіне орай, осы Конвенцияның Атқарушы Хатшысын және басқа да тиісті персоналын тағайындау;

(i) осы Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу үшін талап етілуі мүмкін кез-келген басқа функцияларды орындау болып табылады.

23-бап. Конвенцияның Хатшылығы

1. Осымен Конвенцияның Хатшылығы бекітіледі.

2. Хатшылық Конвенцияның Атқарушы Хатшысынан және төменде көрсетілген функцияларды орындау үшін қажетті басқа да тиісті персоналдан тұрады.

3. Атқарушы Хатшы осы Конвенция Хатшылығының бас әкімшілік тұлғасы болып табылады және Тараптар Конференциясы қабылдаған ресімдеу ережелері мен қаржылық ережелерге сәйкес Тараптар Конференциясы анықтаған осы Конвенция Хатшылығының жұмысын басқару үшін қажетті функцияларды орындайды.

4. Хатшылықтың функциялары:

(a) Тараптар Конференциясының және оның көмекші органдарының сессияларын ұйымдастыру және жүргізу;

(b) Уағдаласушы Тараптарға баяндамаларды, хабарламаларды және өзге де алынған ақпараттарды даярлау және беру;

(c) Уағдаласушы Тараптардан алынған ақпараттар мен сұрауларды қарау және олармен осы Конвенцияның және оның хаттамасының орындалуына байланысты мәселелер бойынша консультация өткізу;

(d) олармен осы Конвенцияның және оның хаттамасының орындалуына байланысты мәселелер бойынша есептерді даярлау және тарату;

(e) Каспий теңізі теңіз ортасын қорғауға қатысты дерекқор құру мен жүргізу және Уағдаласушы Тараптардың заңдары мен халықаралық құқық актілері туралы ақпараттандыру;

(f) кез-келген Уағдаласушы Тараптың Конвенцияны және оның хаттамасын тиімді орындауы үшін техникалық жәрдемдесуді және консультациялар көрсетуді ұйымдастыру;

(g) осы Конвенцияның хаттамасына сәйкес белгіленуі мүмкін басқа да функцияларды жүзеге асыру;

(h) аймақтық және халықаралық ұйымдармен және бағдарламалармен тиісті ынтымақтасу;

(i) осы Конвенцияны орындау үшін Тараптардың Конференциясы анықтауы мүмкін басқа да функцияларды орындау болып табылады.

VII. ХАТТАМАЛАР МЕН ҚОСЫМШАЛАР

24-бап. Хаттамаларды қабылдау

1. Кез-келген Уағдаласушы Тарап осы Конвенцияға хаттамаларды қабылдау туралы ұсыныс енгізуі мүмкін. Мұндай хаттамалар Тараптар Конференциясының шешімімен бірауыздан қабылданады. Хаттамалар Уағдаласушы Тараптар егер, хаттаманың өзінде баяндаудың өзге тәртібі көзделмесе, олардың заңдарына сәйкес оларды бекіткеннен, қабылдағаннан немесе мақұлдағаннан кейін күшіне енеді. Хаттамалар осы Конвенцияның ажырамас бөлігін құрайды.

2. Кез-келген ұсынылған хаттаманың мәтінін Уағдаласушы Тараптың Хатшылығы хаттаманы қабылдау ұсынылатын Тараптар Конференциясының ашылуына дейін ең аз дегенде алты ай ішінде беріледі.

25-бап. Ұсыныстар мен түзетулерді қабылдау

1. Осы Конвенцияның немесе кез-келген оның хаттамасына қосымшасы осы Конвенцияның немесе тиісінше осындай хаттаманың ажырамас бөлігі болып табылады. Қажет болған жағдайда егер, тікелей өзге жағдайлар көзделмесе, осы Конвенцияға немесе оның хаттамасына жасалған сілтеме бір мезгілде оның кез-келген қосымшасына жасалған сілтемені өзімен бірге білдіреді. Мұндай қосымшалар ресімдік, ғылыми, техникалық және әкімшілік мәселелермен шектеледі.

2. Осы Конвенцияның немесе кез-келген оның хаттамасының қосымшасы осы Конвенцияның 24-бабында баяндалған ресімдерге сәйкес ұсынылады және қ а б ы л д а н а д ы .

3. Осы Конвенцияның немесе оның кез-келген хаттамасының қосымшаларына ұсыныстарды, түзетулерді қабылдау мен күшіне енуі осы Конвенцияның немесе оның кез-келген хаттамасының қосымшаларына ұсыныстарды, түзетулерді қабылдау мен күшіне енуі үшін белгіленген ресімдермен реттеледі.

4. Егер, осы Конвенцияның қосымшасына немесе қосымшаға түзету енгізу осы Конвенцияның немесе кез-келген оның хаттамасының қосымшасына түзету енгізумен байланысты болса, онда мұндай қосымша немесе түзету осы Конвенцияға немесе кез-келген оның хаттамасына енгізілген түзету күшіне енгеннен кейін ғана күшіне енеді.

VIII. ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛУЫ МЕН САҚТАЛУЫ

26-бап. Конвенцияның жүзеге асырылуы

1. Әр Уағдаласушы Тарап оның аумағында және оның заңдарымен осы Конвенцияның ережелерін орындауды үйлестіретін ұлттық органды анықтайды.

2. Осы Конвенцияның ережелері Уағдаласушы Тараптардың осы Конвенцияда белгіленгеннен барынша қатаң шараларды дербес және/немесе бірлесіп қабылдау және жүзеге асыру құқығына ықпал етпейді.

27-бап. Есептер

Әр ұлттық орган осы Конвенцияның Хатшылығына Конвенцияның және оның хаттамалары мен қосымшаларының ережелерін Тараптардың Конференциясы анықтаған пішінде және кезеңділікте орындау үшін қабылданған шаралар туралы есептерді ұсынады. Хатшылық алынған есепті барлық Уағдаласушы Тараптарға жолдайды.

28-бап. Сақтау

Уағдаласушы Тараптар осы Конвенцияның және оның хаттамаларының ережелерін әр Уағдаласушы Тараптың сақтауын қамтамасыз ету ресімдерін әзірлеуде ынтымақтасады.

29-бап. Материалдық жауапкершілік және залал үшін өтемақы

Уағдаласушы Тараптар халықаралық құқықтың тиісті қағидаттары мен нормаларын назарға ала отырып осы Конвенция мен оның хаттамалары ережелерінің бұзылуы нәтижесінде Каспий теңізінің теңіз ортасына келтірілген залал үшін материалдық жауапкершілікке және залал үшін өтемақыға қатысты тиісті ережелер мен ресімдерді әзірлеу жөнінде күш жұмсайды.

30-бап. Дауларды реттеу

Осы Конвенцияны қолдануға немесе пайымдауға қатысты даулар Уағдаласушы Тараптардың қалауы бойынша консультациялар, келіссөздер арқылы немесе басқа да бейбіт жолмен шешіледі.

IX. ҚОРЫТЫНДЫ БАПТАР

31-бап. Қол қою, бекіту, қабылдау, бекітілуі және қосылу

1. Осы Конвенция Тегеран қаласында 2003 жылдың 4 қарашасынан бастап 2004 жылдың 3 қарашасына дейін тек Каспий бойы мемлекеттерінің қол қоюы үшін ғана а ш ы қ .

2. Конвенция кез-келген Каспий бойы мемлекетінің бекітуіне, қабылдауына немесе мақұлдауына жатады. Ол кез-келген Каспий бойы мемлекетінің қол қоюы үшін оның жабылатын күнінен бастап қосылу үшін ашық болады.

3. Бекіту, қабылдау, бекітілуі туралы немесе қосылу жөніндегі құжаттар Депозитарийге сақтауға тапсырылады.

32-бап. Қосымшалар

Осы Конвенцияға ешқандай қосымшаға рұқсат етілмейді.

33-бап. Күшіне енуі

Конвенция оған барлық Каспий бойы мемлекеттерінің оны бекіту, қабылдау, бекітілуі туралы немесе қосылу жөніндегі құжаттарының сақтауға тапсырылғанынан кейін тоқсаныншы күні күшіне енеді.

34-бап. Конвенцияға немесе хаттамаларға түзетулер

1. Кез-келген Уағдаласушы Тарап осы Конвенцияға немесе кез-келген хаттамаға түзетулер енгізуді ұсынуы мүмкін. Мұндай түзетулер Тараптар Конференциясының сессиясында бірауыздан жасалған шешімі арқылы қабылданады.

2. Осы Конвенцияға немесе кез-келген хаттамаға түзетулер осы Конвенцияның күшіне енуі үшін көзделген ресімдерге сәйкес күшіне енеді.

35-бап. Депозитарий

Иран Ислам Республикасы осы Конвенцияның Депозитарийі болып табылады.

36-бап. Мәтіндердің сәйкестігі

Осы Конвенцияның әзірбайжанша, қазақша, орысша, түрікменше, парсыша және ағылшынша мәтіндерінің түпнұсқалары сәйкесті тең болып табылады, Депозитарийге сақтауға тапсырылады. Осы Конвенцияны және оның хаттамаларын пайымдау немесе қолдану туралы даулы жағдайларда ағылшын тіліндегі мәтін пайдаланылады.

37-бап. Каспий теңізі мәртебесі құқығы бойынша келіссөздерге қатынас

Осы Конвенцияның ешқандай ережесін Каспий теңізі мәртебесі құқығы бойынша келіссөздердің нәтижесін алдын-ала анықтаушы ретінде бұрмалауға болмайды.

ОСЫЛАРДЫ РАСТАП, осыған уәкілеттік берілген төменде қол қоюшылар осы Конвенцияға қол қойды.

ЕКІ МЫҢ ҮШІНШІ ЖЫЛДЫҢ ТӨРТІНШІ ҚАРАШАСЫНДА ТЕГЕРАН ҚАЛАСЫНДА ЖАСАЛДЫ.

Әзірбайжан Республикасы үшін

Иран Ислам Республикасы үшін

Қазақстан Республикасы үшін

Ресей Федерациясы үшін

Түрікменстан үшін